

Seminář - Omšenie 5. 6. 2017

I. Vnitrostátní úprava právního styku s cizinou v trestních věcech v ČR

A) zák. č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, (ve znění novel č. 77/2015 a č. 86/2015 Sb.)

-samostatný zákon – nahradil příslušnou část trestního řádu, obsahuje komplexní úpravu právního styku s cizinou

- kompetence NS – poměrně omezené – např. rozhodování o **vydání do ciziny** - § 89 odst. 2, § 92 odst. 6 – imunita vydávané osoby; § 95 odst. 5,6 – přezkum správnosti rozhodnutí o vydání; rozhodování o **uznání a výkonu** - § 128 – přezkum rozhodnutí o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí; průvoz - § 143 – **průvozní vazba; v předávacím řízení** -§ 212 - imunita předávané osoby; § 218 - přezkum správnosti rozhodnutí o předání, celá řada dalších případů rozhodování o **imunitě** v oblasti uznávání a výkonu trestních sankcí

B) trestní řád – zák. č. 141/1961 Sb.

1) § 10 –Vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení:

(1) Z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle tohoto zákona jsou vyňaty osoby požívající **výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva.**

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je někdo vyňat z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle tohoto zákona, rozhodne o tom na návrh dotčené osoby, státního zástupce nebo soudu **nejvyšší soud.**

- diplomatická imunita

- zásada speciality jako typ výsady či imunity

2) § 11 -Nepřípustnost trestního stíhání:

(1) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno

c) jde-li o osobu, která je **vyňata z pravomoci** orgánů činných v trestním řízení (§ 10), nebo o osobu, k jejímuž stíhání je podle zákona třeba **souhlasu**, jestliže takový souhlas nebyl oprávněným orgánem dán, nejde-li o dočasné vynětí nebo není-li trestní stíhání osoby pro nedostatek souhlasu oprávněného orgánu nepřipustné pouze dočasně,

l) stanoví-li tak vyhlášená **mezinárodní smlouva**, kterou je Česká republika vázána, nebo

m) proti tomu, ohledně něhož bylo trestní řízení pro týž skutek **předáno** do cizího státu, pokud mu byl pro tento skutek cizozemským soudem pravomocně uložen trest nebo ochranné opatření, které vykonává nebo již vykonal, nebo je nelze podle práva tohoto státu vykonat, nebo bylo cizozemským soudem pravomocně upuštěno od uložení trestu, anebo pravomocně rozhodnuto o zproštění obžaloby.

(2) Trestní stíhání nelze zahájit a, bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno také, bylo-li soudem nebo jiným justičním **orgánem členského státu Evropské**

unie nebo státu přidruženého mezinárodní smlouvou k provádění schengenských předpisů pro
týž skutek **vydáno rozhodnutí**, kterým

a) byl osobě pravomocně uložen trest nebo ochranné opatření, které vykonává nebo již
vykonala nebo je nelze podle práva tohoto státu vykonat, nebo kterým bylo pravomocně
upuštěno od uložení trestu, nebo

b) byla osoba pravomocně zproštěna obžaloby, nebo které má účinky pravomocného
zastavení trestního stíhání, ledaže

1. nevytváří ve státě, v němž bylo vydáno, překážku věci pravomocně rozhodnuté,
2. bylo vydáno výlučně z důvodu, že v jiném státě bylo zahájeno trestní stíhání proti téže osobě pro týž skutek,
3. bylo vydáno výlučně z důvodu, že skutek není trestným činem nebo že nespadá do pravomoci orgánů státu, který takové rozhodnutí vydal, nebo
4. bylo vydáno výlučně z některého z důvodů odpovídajících důvodům uvedeným v odstavci 1 písm. a), c) až e), k) nebo l).

(3) Týká-li se důvod uvedený v odstavci 1 **nebo 2** jen některého z **dílčích útoků**
pokračujícího trestného činu, nebrání to, aby se ohledně zbylé části takového činu konalo
trestní stíhání.

(5) Ustanovení odstavců 2 a 3 se přiměřeně užití i na rozhodnutí mezinárodního
trestního soudu, mezinárodního trestního tribunálu, popřípadě obdobného mezinárodního
soudního orgánu s působností v trestních věcech, které splňují alespoň jednu z podmínek
uvedených v § 145 odst. 1 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech
trestních, nejde-li o rozhodnutí vydané z důvodu nedostatku jeho působnosti nebo z důvodu
nedostatečné závažnosti činu anebo nebezpečnosti pachatele.

- zásada speciality ve vztahu k překážce pod písm. c) odst. 1

3) § 265a- dovolání ve věcech uznaných cizozemských rozhodnutí a ve věcech jejich výkonu
není přípustné– **č. 21/2005 Sb. rozh. tr.**

4) § 266 -stížnost pro porušení zákona není vyloučena – avšak nikoliv tam, kde má ministr
spravedlnosti právo obrátit se návrhem na NS o přezkoumání pravomocných rozhodnutí
nižších soudů – např. o uznání cizozemského rozhodnutí a jeho výkonu, o přípustnosti vydání
či předání do ciziny – judikát NS sp. zn. 11 Tz 17/2014

5) § 364a – zahlazení odsouzení cizozemského rozhodnutí – **účinky zahlazení** jen v ČR
anebo podle mezinárodní smlouvy

C) Trestní zákoník – č. 40/2009 Sb.

1) § 4 až 9 -Místní působnost trestních zákonů

- § 4 odst. 2 : **Trestný čin se považuje za spáchaný na území České republiky,**

a) dopustil-li se tu pachatel zcela nebo **zčásti jednání**, i když porušení nebo ohrožení zájmu
chráněného trestním zákonem nastalo nebo mělo nastat zcela nebo zčásti v cizině, nebo

b) porušil-li nebo ohrozil-li tu pachatel zájem chráněný trestním zákonem nebo měl-li tu alespoň zčásti takový **následek** nastat, i když se jednání dopustil v cizině.

(3) Účastenství je spácháno na území České republiky,

a) je-li tu spáchán čin pachatele, kdy místo spáchání takového činu se posuzuje obdobně podle odstavce 2, nebo

b) jednal-li tu zčásti účastník činu spáchaného v cizině.

(4) Jednal-li účastník na území České republiky, užije se na účastenství zákona České republiky **bez ohledu na to, zda je čin pachatele v cizině trestný**.

- § 9: Působnost stanovená mezinárodní smlouvou

(1) Trestnost činu se posuzuje podle zákona České republiky také tehdy, jestliže to stanoví mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

(2) Ustanovení § 4 až 8 se nepoužijí, jestliže to mezinárodní smlouva nepřipouští.

2) § 11 :Účinky rozsudku cizího státu

(1) Trestní rozsudek cizího státu nemůže být vykonán na území České republiky ani tu mít jiné účinky, nestanoví-li **zákon nebo mezinárodní smlouva** něco jiného.

(2) Na pravomocné odsouzení soudem **jiného členského státu Evropské unie** v trestním řízení se **pro účely trestního řízení** hledí jako na odsouzení soudem České republiky, pokud bylo vydáno pro čin trestný i podle práva České republiky.

- vztah k rozhodování podle zákona o RT
- recidiva, zvýšení trestní sazby, zahlazení
- nelze souhrnný a společný trest

D)zák. č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů - § 4, § 4a

II. Zásada speciality v předávacím a vydávacím řízení – podstata a význam

1. § 198 ZMJST – zásada speciality v předávacím řízení - předaná osoba (na základě EZR) nemůže být – zbavena osobní svobody (vazbou, zadržením) – trestně stíhána – podrobena výkonu trestu (OO), a to pro jiný skutek spáchaný před předáním, než pro který byla předána - **jiný skutek** – pokračující delikt – sice procesní samostatnost (§ 12 odst. 11, 12 tr. řádu), hmotněprávní (§ 116 tr. zákoníku) však nejde o jiný skutek

- **výjimka** lze trestně stíhat, nedejde-li k omezení osobní svobody v průběhu trestního stíhání (§ 198 odst. 1 písm. a/)

2. § 85 ZMJST - **zásada speciality** ve vydávacím řízení – rozdíl: lze konat přípravné řízení i pro jiný skutek, nikoliv řízení před soudem, a neuplatní se tedy výjimka ve vztahu k osobě předané na základě EZR

3. prolomení zásady speciality – výjimky – např. výslovně se vzdala jejího uplatnění (na roveň souhlas s předáním – v rámci EU) – **v rámci trestního stíhání nedejde k omezení nebo zbavení její osobní svobody (lze trestně stíhat, vyhlásit odsuzující rozsudek, ale nelze nařídit výkon trestu odnětí svobody)** – opustila území státu nebo tak neučinila, ač mohla do 45 dnů, a poté byla zákonným způsobem dopravena zpět (nový EZR) – souhlas cizího předávajícího státu s rozšířením předání

4. zvláštní úprava platí pro předání mezi ČR – SR- od 1. 12. 2014 je účinný Protokol o změně a doplnění Smlouvy mezi ČR a SR z 29. 10. 1992 (č. 65/2014 Sb. m. s.) – čl. 6 -zrušení zásady speciality-bez souhlasu předávané osoby, nedejde-li o vlastní občany (např. občana SR ze SR do ČR)- v konkrétním případě však může justiční orgán rozhodnout jinak podle vnitrostátní úpravy

5. význam zásady speciality pro trestní stíhání – č. 24/2007 Sb. rozh. tr. – předávaná osoba chráněná zásadou speciality je osobou, k jejímuž trestnímu stíhání je třeba souhlasu cizího členského státu - § 11 odst. 1 písm. c) tr. ř. – z toho vyplývá **nepřípustnost** trestního stíhání, je-li souhlas odmítnut- č. 55/2000 Sb. rozh. tr.

6. pochybnosti o existenci zásady speciality – postup podle § 10 odst. 2 tr. ř. – NS rozhodne, zda je vyňata z pravomoci OČTŘ

-např. usnesení NS ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 11 Tcu 25/2007, ze dne 5. 8. 2015, sp. zn. 11 Tcu 24/2015, ze dne 12. 10. 2016, sp. zn. 11 Tcu 40/2016, ze dne 17. 7. 2003, sp. zn. 11 Tcu 95/2003 (č. 15/2004 Sb. rozh. tr.), ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 11 Tcu 29/2006 (č. 24/2007 Sb. rozh. tr.), ze dne 5. 8. 2015, sp. zn. 11 Tcu 24/2015

7. Judikatura

- ESD 1. 12. 2008 – C 388/08 PPU – výklad čl. 27 odst. 3 písm. c) RR 2002/584 – možnost trestně stíhat předanou osobu na základě EZR i pro jiný skutek, nedejde-li k zásahu do osobní svobody předávané osoby; k omezení osobní svobody i pro další dílčí útok – ale nutno žádat o souhlas předávající stát

- NS dále rozhoduje v této oblasti k **SPZ** – např. k oboustranné trestnosti činu – usnesení ze dne 1. 12. 1995, sp. zn. Tcnu 18/95 (č. 25/1996 Sb. rozh. tr.); k zásadě speciality -usnesení ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 11 Tz 21/2016

- NS výjimečně se otázkou zásady speciality zabývá i v řízení o **dovolání**- např. usnesení ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. 4 Tdo 821/2010

III. Uznávání a výkon cizozemských rozhodnutí

A) K uznávání a výkonů sankcí spojených s odnětím svobody- právní rámec:

1. RR 2008/909/SVV z 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v EU
2. ZMJST (č. 104/2013 Sb.) - § 298 a násl.

Judikatura:

- Vrchní soud v Praze – jako soud odvolací (v prvním stupni rozhodují krajské soudy) - usnesení ze dne 19. 12. 2014, sp. zn. 14 To 166/2014,
- k nepřípustnosti SPZ, resp. zrušení pravomocného (a realizovaného) rozhodnutí o uznání a výkonu trestu – usnesení NS ze dne 26. 6. 2014, sp. zn. 11 Tz 17/2014

B) K uznávání a výkonu peněžitých sankcí- právní rámec:

1. RR 2005/214/SVV z 24. 2. 2015, o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut
2. ZMJST (č. 104/2013 Sb.) - § 261 a násl.

NS rozhodoval zatím 3 věci z této oblasti – ke SPZ

Zásadní rozdíl – jde-li o uznání uloženého Peněžitého trestu nebo o uznání Pokuty – jiné důsledky- např.evidence v RT

- pro Uznání peněžitě sankce není významné - kdo rozhodl (zda soud nebo jiný orgán)
 - ani oboustranná trestnost činu
 - rozdíl je však ve výkonu uznaného rozhodnutí – PT(trestní řád)
- Pokuta (daňový řád)

- má-li být **peněžitá sankce uznána** českým soudem (okresním) jako PT (včetně stanovení NTOS)– musí být splněny 3 podmínky: jde o rozhodnutí soudu (ne jiného orgánu) – je dána oboustranná trestnost činu –možnost NTOS zná též právní řád cizího státu

- Rozsudek NS ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 11 Tz 18/2014 – dopravní přešůpek v Rakousku – pokuta uložena hejtmanstvím ve výši 300 E + 72 hodin OS – nelze přeměnit na PT a nelze uznat náhradní trest OS

- výše peněžitě sankce – limit 70 E – nesčítají se sankce obsažené v 1 rozhodnutí (např. PT+ náklady řízení), ale stačí, když jedna dosáhne limitu 70 E, a pak se uzná a vykoná vše

- problematika SRN – o nákladech řízení rozhoduje poplatkový úředník státního zastupitelství (Rozsudek NS ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016)